

Eesti põllumeestele euroopalik toetus!

Põllumajanduse järgmise finantsperioodi (2014–2020) ja eriti otsetoetuste suuruse üle on diskuteeritud juba vähemalt kolm-neli aastat. Selgusele peaks jõudma ehk eelarve tegelikest arvudest rääkima 2013. aasta kevadel.

ESTER TUIKSOO
Lõuna-Eestist valitud
Riigikogu saadik,
Keskerakond

Valitsuse positsioonid kõlavad loomulikult vastuvõetavalt nii põllumeestele kui ka opositsioonile ja avalikkusele. Oleme kuulnud 90-protsendisest EU keskmisest hektari otsetoetusest, mis peaks olema ca 159 eurot hektari kohta. See on Eesti ametlik positsioon. Tegelikult on teine. Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder (IRL) on rääkinud ka 75-protsendisest EU keskmisest hektaritoetusest ja Euroopa Komisjon räägib koguni 58-protsendisest! Milliseks toetusprotsent Eestile päriselt kujuneb, näitab aeg.

Ministrile on muidugi tähtis, et ta saaks rahvale ja opositsioonile näidata, kui vapralt ta võitleb Euroopas valitsuse positsiooni ja Eesti põllumajandussektori konkurentsivõime eest. Aga me ei tea, kui palju ta selgitab meie põllumeeste olukorda oma kolleegidele ja kui palju püüab ta

nendega koostööd teha põllumeestele soodsamate otsetoetuste saamiseks.

Küll on ministrile appi tulnud teised põllumajanduse ja maaeluga seotud institutsioonid. Näiteks mais esitasid hektaritoetuse suurendamiseks Euroopa Komisjonile ühispöörumise Eesti, Läti ja Leedu parlamendi maaelukomisjonid ning Balti Assamblee delegatsioonid. Baltimaade põllumajandusorganisatsioonid saatsid kevadel oma pöörumise ka Euroopa Liidu põllumajandusvolinikule Ciolosele. Need institutsioonid korjasid Eestis ka toetusallkirju. Eriti hea, et seekord on põllumeestele järgmisel finantsperioodil konkurentsivõimelise hektaritoetuse maksmise eest oma pooldava toetuse andnud ka avalikkus. Omapoolse toetusavalduse esitasid ettepanekuna ka üle 60 Riigikogu liikme ja tõenäoliselt toetab Eesti positsiooni maaelukomisjoni kaasabil kogu parlament.

Seega on ära tehtud vägev lobitöö, et Eesti põllumeest õig-

KES TEGELIKULT AJAB EESTI ASJA: Ester Tuiksoo Euroopas meie põllumeestele paremaid tingimusi välja kauplemas. Arhiivifoto

lase hektaritoetuse saamiseks väärilt toetada. Nii on meie põllumajandussektoril õigustatud ootus õiglast tulemust saada. Põllumajandusminister

on lausa kohustatud tagama Eestile 90-protsendise hektaritoetuse Euroopa keskmisest tasemest uueks eelarveperioodiks. Seda enam, et IRL-i juht

Urmus Reinsalu põllumeestele esinedes nii enesekindlalt lubas Euroopa Liidu eelarvekava blokeerida. Sedavõrd kõrge ambitsioon eeldab tõesti

tugevat selgitustööd teiste riikide valitsusesindajate ja kindlasti ka meie oma peaministri Andrus Ansipiga, kes eelarveküsimustes tegelikult esindab riiki Euroopa Liidu ülemkogul. Ma küll ei tea, et valitsusk koalitsiooni lepingus selline kokkulepe sees oleks – kui, siis ehk salaprotokollis.

Isegi ootamatu, kuid väga sümpaatne on Reformierakonna märgatav huvi põllumajanduse valdkonnas. See meenutab aastat 2007 – kui varem ei olnud Reformierakonna jaoks pensionäre olemas, siis ühtäkki esines peaminister koos pensionäridega valimisreklamiks; ning nüüd – oh imet! – kiidab peaminister isiklikult põllumeeste ees jõuliselt põllumajandustootmise tulemusi. Samuti on välisminister Urmus Paet oma diplomaatilistel kohtumistel korduvalt poetanud meie põllumeeste püüdluste kohta tunnustavaid sõnu. Näib, et ka reformierakondlased märkavad aja muutumist.

Kui Eesti poliitikud on nõnda üksmeelsed ja nende lubadused on nii paljutõotavad, jääme siis põnevusega ootama põllumeestele paremaid tingimusi alates 2014. aastast.

Vabariigi valitsus Haapsalus küll eesti asja ei aja!

Regionaalminister Siim-Valmar Kiisler käis hiljuti Läänemaal irvitamas, et miks küll 10-miljonilise eelarvega Haapsalu muretseb, kui eluaseme maamaksust vabastusega jääb linnale ligi 25 000 eurot kompenseerimata. Vabariigi Valitsuse pressitalitus teavitab enne Kiisleri visiiti avalikkust tähtsalt, et kohalikele omavalitsustele kompenseeritakse saamata jääv tulu täielikult.

JAANUS KARILAI
Haapsalu volikogu esimees

Asi pole aga ainult rahas, asi on põhimõttes! Kas valetamine on saamas peaminister Andrus Ansipi valitsuse igapäevaseks normiks? Kas IRL just nii ajabki seda kõigile armast eesti asja?

Haapsalus viimne piir käes

Haapsalus ei soovi Keskerakond kärpida reformierakondlikus stiilis linna sotsiaalseid „patju“ – me seisame selle eest, et eakatel säiliks tasuta bussisõit. Me ei soovi tõsta lasteaiakoha maksumust. Me ei lõpeta ujulakompleksi kulukat toetamist, et kohalikud inime-

sed saaksid taskukohaselt harastada tervislikke eluviise. Me jätkame lasteaedade renoveerimist. Meil on ikkagi üks mitmekesisemaid ja taskukohasemaid huvialavõrgustikke jne. Kärpekäärde suuremate lõigete pärast pidime sundkäiguna tõstma äri- ja tootmismaa maksustamise hinda. Absurdsed! Vastasseis ja teineteise mittemõistmine on viinud Läänemaa tõmbekeskuse Haapsalu viimse piirini ning Vabariigi Valitsus on sundinud meid tegema ebamõistlikke käike. Tegelikult peaks ääremaal olema äri- ja tootmismaa kasutamine täiesti tasuta. Ettevõtluse soodustamine töökohtade loomiseks väljaspool Tallinna peaks olema elemen-

„Sellist ketistatud Eestit mina ei taha!“ – kirjutab Jaanus Karilaid sellest, kuidas IRL ja Reform tõmbavad omavalitsusjuhte lühikese keti otsa, et valmistada järgmisteks valimisteks.

Arhiivifoto

taarne, aga keskvalitsus võtab omavalitsustelt iga aasta hooberasid ja jõudlust järjest vähemaks.

Oma valitsusjuhid ootavad Keski võimule tulekut

Oma valitsuste nõrgestamine ja allasurumine on Ansipi valitsuse teadlik ja süstemaatiline tegevus. Tegelikult teavad kõik mõtlejad inimesed, et rahandusminister Jürgen Ligile on parteikontorist seatud ülesanne võtta Tallinna linnapealt Edgar Savisaarelt tegutsemisruumi vähemaks. Savisaar on ikka püsti ning teeb võimsa ja arenduspõhise linnaeelarve, aga kannatajaks on ülejäänud kohaliku omavalitsused. Kõik sisuliselt mõtlejad omavalitsusjuhid ootavad Keskerakonna tulekut Vabariigi Valitsusse, sest siis pööratakse suhted kohalike omavalitsustega päeva pealt positiivseteks. Lõpeb Stenbocki maja ja Tallinna linna vaheline kukepoks ülejäänud Eesti arvel.

Enne kohalike valimisi kipuvad kõik kandidaadid rääkima töökohtade tähtsusest, elukeskkonna arendamisest investeringute abil ja elanikkonna suurendamisest.

Teadke, et nad valetavad, kui nad ei suuda ületada konflikti keskvalitsusega ning raha suunamist regioonidesse ei tehta vajalike seadusemuudatuste kaudu. Juba viis aastat tõmmatakse kohalike vallajuhte lühikese keti otsa – nii valmistuvadki IRL ja Reformierakond järgmisteks Riigikogu ja presidendi valimisteks. Nõrgestatud omavalitsusjuhid teevad seda, mida nende parteikontorid käsivad.

Sellist ketistatud Eestit mina ei taha! Mina tahan niisugust Eesti Vabariiki, kus kohalikud omavalitsused suudavad sisuliselt luua töökohti, arendada regiooni tervikuna, on vabad ja sõltumatud. Me veel võitleme selle võimaluse kohalikele omavalitsustele tagasi! Südametunnistus kohustab.

Juhtkiri

Kirikuõpetajad ja opositsionäärid vangi?

INDREK VEISERIK

30. juulil saatis Justiitsministeerium kooskõlastusringile eelnõu, mille kohaselt on võimalik karistada rahatrahviga või kuni kolmeks aastaks vangi mõista inimest, kes kirjutise, pildi, sümboli või muu materjali kasutamise, levitamise või jagamisega avalikku rahu häirival viisil või süstemaatiliselt kihutab vihkamisele ja vägivalle.

Vaenuõhutamise leiaks aset ka juhul, kui sellega ei põhjustata ohtu kellegi elule, tervisele või varale. Vaenuõhutamist ei luba seadus praegugi, aga kui hetkel kehtiva variandi järgi tuleb näidata otsust sõna ja teo vahel, siis kavandatavas eelnõus see seos puudub – piisab ainult sõnast.

Lisaks plaanitakse uue eelnõu kohaselt hakata kuni kolmeaastase vangistusega karistama neid, kes õigustavad rühma vastu suunatud kuritegusid. Karistatud võib saada iga Eesti elanik rahvusvahelise või Eesti kohtu lõpliku otsusega tuvastatud inimsusevastase kuriteo ähvardaval viisil avaliku õigustamise, eitamise või mitteoluliseks tunnistamise eest.

Justiitsministeeriumi eelnõu vastu on juba sõna võtnud tuntud avaliku elu tegelased. Näiteks ütles Euroopa Parlamendi saadik Indrek Tarand 30. oktoobril TV3 uudistele: „Kindlasti piiramine ei tohi tulla selliselt väheusutavalt justiitsministrilt nagu on seda Kristen Michal, kelle selja taga seisavad hämarad sularahatehingud ja kellest võib seetõttu oletada, et ta kasutab

KESKMÕTE: Pole kahtlust, et Euroopa Liit soovib välistada võimalike ekstsesside taasteket olukorras, kus Euroopas on üha enam pead tõstmas vaenulikkus mõne rahvuse suhtes.

piiranguid parteilistes huvides. Ja sellisena olen mina absoluutselt sellise seaduseelnõu vastu.“

„Ma hoiatan Reformierakonda, et see võib olla minu jaoks punane liin, millest üle tulemine vallandab väga suure konflikti,“ ähvardas Tarand talle omasel moel.

Võimaliku seadusemuudatuse suhtes tunneb suurt muret ka Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Andres Põder. Peapiiskop saatis 22. augustil justiitsministrile kirja, milles hoiatab, et seaduse muutmisel võib teatud veendumuste väljendamine liigituda nn vihakuriteoks. „Enamus Eestis tegutsevatest usulistest ühendustest keelab tegusid, mis võivad olla isegi õiguslikult reguleeritud (abort, seksuaalvahekord väljaspool abielu või samasoolise inimesega). Taolist, ajaloolistel usulistel baastekstidel rajanevat veendumust kuulutades tekib usulistel ühendustel paratamatult konflikt taolisi tegusid toime panevate inimestega või nende ühendustega,“ kirjutab murelik kirikujuht justiitsministrile.

Näiteks sisaldub piiblis lause: „Ära maga meesterahva juures nagu magatakse naisterahva juures, sest see on jäledus!“ Kas võimud hakkaksid kirikus selle arusaama jutlustamist seaduse jõustumisel käsitama vaenu õhutamiseks homoseksuaalide vastu? Kas vaimulik võidakse panna sel juhul kolmeks aastaks vangi?

Minu arvates on mõistetav Euroopa Liidu hool senisest enam kaitsta vähe- või võimalike agressiivsete rünnakute eest. Pole kahtlust, et Euroopa Liit soovib välistada võimalike ekstsesside taasteket olukorras, kus Euroopas on üha enam pead tõstmas vaenulikkus mõne rahvuse suhtes. Kuid Eestis puudub nii juutide kui ka seksuaalvähemuste vastane vaenulikkus.

Seevastu opositsioonivastased justiitskuriteod õiguskaitseorganite poolt on Eestis laialt levinud. Nimetatud seaduseelnõu vastuvõtmine annaks võimudele veelgi laiemad volitused opositsiooni taga kiusata. Suure surve alla satuks ka võimude suhtes kriitilised ajakirjanikud.

Siinkirjutaja hinnangul peaks Reformierakond lõpetama Euroopa Liidu eeskujuliku tallalakkujate mängimise ja Brüsselit tulevate, kuid meie ühiskonda sobimatute soovitude pimesi täitmise.

Niisuguse seaduse vastuvõtmine tekitaks Eestis üksnes suurt segadust ja hirmuõhkonda. Samas Reformierakonnale ja IRL-ile ilmselt meeldiks väga sõnavabaduse piiramine praegu, kus neil hakkab kontroll riigivalitsemise üle kaduma.

Ps vt peapiiskop Andres Põderi kirja justiitsministrile Kesknädala veebis!

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Euroopa arstid ootavad Eesti juhtidelt vastuseid

Euroopa Arstide Alaline Komitee (*Comité Permanent Des Médecins Européens*, CPME) saatis 24. oktoobril peaminister Andrus Ansipile ja Riigikogu esimehele Ene Ergmale kirja, kus väljendati muret meie tervishoiutöötajate töötingimuste ja meditsiinipersonali välismaale lahkumise üle. CPME esindab rahvuslike arstiliitude, sealhulgas ka Eesti Arstide Liidu, huve Euroopas.

CPME president Konstanty Radziwill (*pildil*) ja CPME peasekretär Birgit Beger väljendavad pöördumises suurt muret Eestis tegutsevate meedikute olukorra üle, mis ilmnes Eesti Arstide Liidult saadud ülevaatest. Allakirjutatud rõhutavad, et patsientide huvide ja kvaliteetse tervishoiuteenuse pakkumise kokkuleppel lähtudes on tähtis, et Eesti meedikute töötingimused oleksid turvalised ja vastaksid kõigile seadustele.

Allakirjutatud sõnul on tervishoiusteemi jätkusuutlikkusele mõeldes kriitiliselt oluline tagada, et Eesti arstid poleks sunnitud emigreerima välismaale ebakvaliteetsete töötingimuste ja vähese töötasu tõttu. Tuleb vältida sellist

tulenevat tagajärge, et arstiamet muutub halbade olude tõttu üha vähem atraktiivseks, märkegitakse pöördumises.

CPME toetab täielikult Eesti Arstide Liidu püüdlusi ja tegevust saavutamaks Eestis arstidele võrdsed töötingimused ja kõrge kvaliteediga tervishoiusteem. CPME toetab ka Eesti Arstide Liidu taotlusi alustada dialoogi, mis tooks esile praegu Eesti tasakaalustamata tervishoiusteemise leiduvad süsteemsed vead, ja usub kõigi osapoolte vahelise koostöö kasulikkust.

„Jääme ootama Teie vastust, milliseid asjakohaseid tegevusi võtab Eesti valitsus ette selleks, et parandada tervishoiu praegust olukorda, et tagada tulevikus turvaline ja kvaliteetne arstiabi kõigile Eestis elavatele patsientidele,“ märgivad allakirjutatud.

Kui Kesknädalani jõuab informatsioon selle kohta, et Ansip või Ergma on Euroopa arstide organisatsiooni kirjale vastanud, avaldame ka vastused. Loodetavasti teevad peaminister ja parlamendi spiiker selle kohta ka pressivaldused – vähemalt oleks see iseenesestmõistetav.

Kuhu on jäänud raamat Andrus Ansipist?

Juba 2011. aasta 6. aprillil kirjutas Kesknädal, et valmimas on raamat peaminister Andrus Ansipist, mida koostab uurivate lugudega tunniks saanud ajakirjanik Kadri Paas. Koostaja enda sõnul pidavat teos olema pigem diskreetne „dokumentaalarmaat“, mitte mingi odava populaarsuse tagaajamine. Kirjutajate tookord, et kuigi autor keskendub peamiselt Ansipi kui peaministri tööle, ei kavatseta mööda minna ka poliitika kujunemisloost, lapsepõlvest, Tartu-perioodist ega ka peategelase ärisse sukeldumise ajast. Kesknädalale teadaolevalt Paas vestles Ansipi eluloo teemadel staažika valitsusjuhi tuttavatega, tema pereringi kuulujatega ja töökaaslastega.

Raamat, nagu näha, on viibinud rohkem kui poolteist aastat. Praegu olevat ta „toimetamisel“.

Kesknädal küll kahtlustab, et pigem on tegemist sellega, et ükski ettevõtja ei julge raamatu avaldamist rahastada. Trükittevalmistus on kallid ja töömahukas protsess, ning Eestis kujunenud poliitilises situatsioonis on pigem sellistest kahtlastest asjadest nagu peaministri intiimsem taust, turvalisem mööda minna. Eks haritumatel inimestel ole ka meeles klassikaline ähvardus *ala* „kui sa mulle kääki keerad, ma raiun su nime raamatusse“.

Olukord ei pruugi muidugi nii hull olla. Aga kui isegi nädalavahetuse raadiopoliitanalüütikud viitavad peaaegu üksmeelselt sellele, et valitsus vajab verevahetust ja tagasi astuma peavad nii justiitsminister kui ka ennast rahastamis-

skandaalile antud ebaadekvaatse hinnanguga paratamatult määrinud peaminister, siis näiteks peale Ansipi kõrvaldamist troonilt ei tasu raamatule ju suurt müügiedu ennustada.

Selles kontekstis äratub tähelepanu Eesti Päevalehe uues laupäevalis LP 3. novembril ilmunud elevusttekitanud intervjuu Andrus Ansipi õe Eve Osaga (*pildil*), kes üsna avameelselt lahkab Ansipite perekonnalugu. Kuna Osa on ühtlasi Keskerakonna liige, pakub tema nägemus kahtlemata ajakirjandusele teatavat poliitilist kõdimomenti.

Miks see intervjuu üldse ilmus? See jääb põhiküsimuseks. Venima kippuvalvele Ansipi-raamatule seal kuidagi ei viidata, küll aga on netikommentaatorite järada antud endine tuntud ajakirjanik ja praegune eesti keele patrioot, ühe nimeka tõlkebüroo peatoimetaja Osa.

Kesknädal näeb SDE taustaga Päevalehes initsiatiivi n-õ seljatagant lisada tormi Reformierakonna niigi kõikuvalle paadile – esinesid ju sotsid just äsja erakorraliste valimiste ettepanekuga. Iseenesest pole kõrge riigijuhi elulooliste nüansside avalikustamises midagi ennekuulmatut – seesuguseid raamatuid on ilmunud Siim Kallasest ja Edgar Savisaarest. Kuid nagu näeme, Ansipi raamat seisab. Miks? Kas väljaandjad kardavad kapot, maksuametit, inkassot või pankrotti?

Intervjuu Eve Osaga aga väärrib kahtlemata lugemist neil, keda huvitavad poliitika, psühhoanalüüs ja Eesti (aja)lugu.

HIIBUSE NÄDAL

Andres Kork: Streikijaid püüti hirmutada ja halvustada

Mõni aeg pärast meditsiinitöötajate streigi lõppu – õigemini, streigi peatamist – Kesknädal pöördus Eesti Arstide Liidu president Andres Korgi poole uurimaks, kuidas streikijad ise oma tulemusi hindavad.

Kuidas olete rahul sellega, mida meditsiinitöötajad oma streigiga saavutasid? Arstide Liit ja Tervishoiutöötajate Kutseliit saavutasid selle, mis oli kirjas meie poolt läbirääkimiste käigus tehtud kompromisspakkumises. Algsete nõudmistega võrreldes tulime allapoole miinimumtunnitasudes, kuid ei taganenud kõige olulisemates tingimustes, milleks olid koormuste vähendamine ja arst-residentide töö tasustamine 40 tunni eest nädalas. Siiski saame järgmisel aastal ka olulise palgatõusu: tunnitasu alammäär tõuseb hooldajatel 23%, õdedel ja kiirabitehnikutel 17,5%, arstidel 11%. Noorte arstide

olukorda parandab nii tasuta töötamise lõpetamine, koormuste vähendamine kui ka tunnitasu tõus. Tervishoiusüsteemis ja selle rahastamises vajalike muudatuste tegemist ning arstiabi kättesaadavuse parandamist puudutavate ettepanekute arutelu jätkub riiklikult tähtsa küsimusena Riigikogus.

Kuidas kommenteerite meedia käitumist arstide streigi ajal?

Eesti meediaväljaannete ja ajakirjanike tase ei ole ühesugune. Oli väga adekvaatset ja objektiivset kajastust, kuid mõnikord avaldati moonutatud infot just seetõttu, et ajakirjanikel nappis pädevust

keerulistes tervishoiuprobleemides orienteerumiseks. Kahjuks paistis mõni meedia kanal silma ka selgelt arsti-vaenuliku kallakuga. Eesti tervishoiutöötajate streik sai palju tähelepanu ka välismeedias: Soomes, Rootsis, Lätis, Venemaal, Saksamaal, Tšehhis jm.

Millist taktikat kasutas streikijate vastaspool streigi murdmiseks? Kas esines teatud meditsiinasutuste mõjutamist, et nad streigist loobuksid?

Tundub, et see taktika põhines peamiselt 1930. aastatel USA äriomanike poolt välja mõeldud Mohawk Valley valemil, mille eesmärk on ametiühinguliidrite diskrediteerimine, avalikkuse ja streikijate hirmutamine jne. Pärast seda, kui me selle valemil ise ajakirjanduses avalikustasime, jäi niisuguseid võtteid tunduvalt

Dr. ANDRES KORK:

See taktika, millega valitsus püüdis meditsiini-personali mõjutada, põhines peamiselt 1930. aastatel USA äriomanike poolt välja mõeldud Mohawk Valley valemil, mille eesmärk on ametiühinguliidrite diskrediteerimine, avalikkuse ja streikijate hirmutamine jne.

vähemaks. Eesti eripäraks oli, et kõige mustavamate ja demagoogilisemate avaldustega esinesid mõned valitsuse ministrid.

Miks Teie olete erialaspetsialistina veel Eesti meditsiini valdkonnale truuks jäänud? Kas patriotismist?

Töötan heas kollektiivis ja saan teha tööd, mis mulle meeldib.

Küsis Indrek Veiserik

Keskerakond tegi riigieelarvesse 96 muudatusettepanekut

Keskerakondlased esitavad 2013. aasta riigieelarve eel-nõusse 96 muudatusettepanekut. Need näevad ette ka koolitoidu toetuse ning õpetajate, lasteaiaõpetajate, politseinike ja päästjate palga tõstmist. Veel pakutakse välja 6,3-protsendine pensionitõus ning elektriaktsiisi ja toasooja käibemaksu alandamine.

„Viimase kahe aastaga on toidukaubad kallinenud üle 20%. Keskerakond pidas õigeks esimese ettepanekuna tõsta koolitoidu toetust ning laiendada seda ka gümnaasiumiõpilastele,“ ütles Keskerakonna esimees Kadri Simson. Ta märkis, et laste heaolu puudutab veel mitu ettepanekut, näiteks kooli- ja lasteaiaõpetajate

palgatõus, laste ujumisõpetuse programmi rahastus, üliõpilaste toetuse tõstmine, ranitsatoetuse taastamine ning lapse-toetuse tõstmine vähemalt 57 euronit kuus. „Kahtlemata vajavad palgatõusu ka piirivalvurid, politseinikud ja päästjad, kes saavad raske töö eest häbiväärselt väikest tasu. Lisaks vajab Politsei- ja Piirivalveamet 1,7 miljonit eurot töövahendite täiendamiseks ja uuendamiseks,“ lisas Simson. „Keskerakonna fraktsioon on seisukohal, et järjepideva hinnatõusu tingimustes on 5-protsendine pensionitõus liiga väike, ning me teeme ettepaneku tõsta pensione 6,3%, nii nagu pensioniindeksi ette näeb. Alandades elektriaktsiisi ja toasooja käibemaksu, leevendame inimestel kodukulude jätkuvat tõusu. Elekter ja toasoo pole Eestis luksusaubad, millest saaks loobuda.“

Keskerakond ei ole unustanud ka kohalikke omavalitsusi. Kümne ettepanekuga soovitakse taastada linnade ja valdade tulubaas kriisieelsele tasemele – 11,93 protsendile. Veel tehakse ettepanek matusetarvikute ja teenuste käibemaksu alandamiseks ning puuetega inimeste toetuse tõstmiseks. Ülejäänud muudatusettepanekud hõlmavad investeringuid üle maa, keskendudes peamiselt koolide ja lasteaedade renoveerimisele.

Keskerakonna muudatusettepanekute katteallikaks on suurem tulumaksu laekumine, mida on võimalik teostada läbi astmelise tulumaksu kehtestamise, klassikalise ettevõtete tulumaksu taastamise või maksu-augu vähendamise teel. Samuti tehakse ettepanek suunata Eesti Rahva Muuseumi hiigelhoone ehitamise raha investeringuteks üle Eesti linnadesse ja valdadesse.

KE

Mart Helme: “Oleme suletud seisus.”

Mart Helme (pildil), endine Eesti Vabariigi suursaadik Venemaal, pidas 1. novembril ettekande MTÜ Ausad Valimised korraldatavas poliitika õhtukoolis, kus seekord võrreldi Eesti ja Vene opositsiooni.

Helme sõnul on Eesti ja Vene opositsiooni raske võrrelda, sest need on juba suuruselt nii erinevad. Ta meenutas alguseks endise presidendi Boriss Jeltsini valitsemisaega, mis lõppes kaosega. 1998. aastal toimusid rublakriis ja pankade pankrotid. Suures osas hävis keskklasse, mis vaevu oli tekkinud. Helme sõnul tõmbasid erinevad huvigrupid teki enda peale ja riik oli lagunemise äärel. Tol ajal olid Venemaal sõjavägi ja julgeolekuorganid ainsana enam-vähem teravilkenähtis, nentis Helme. Seejärel toimus aga võimuvahetus, mille tulemusel sai uueks presidendiks Vladimir Putin. Võimuvahetuse muutus ja nüüd ei räägi keegi enam Venemaa lagunemisest, märkis Helme. Praegune Venemaa võimuvahetus kujunes Helme sõnul vältimatute ja paratamatuste sunnil. Venemaa opositsiooni nimetas ta kirjuks nähtuseks, millel ühtset juhti ei ole. Helme väitis ettekandes, et ei jaga hinnanguid, mille kohaselt ootab Venemaa ees võimuvahetus. „Venemaa on tõusnud jalgele ja taastanud autoriteedi rahvusvahelistes suhetes,“

märkis endine suursaadik. Helme sõnul usuvad venelased, et suudavad grupina välisvaenlastele vastu astuda. Seda tõestasid Teine maailmasõda ja ohvriterohked lahingud natsi-Saksamaa vastu. Seevastu eestlased Helme arvates ei usu, et suudavad grupina välisvaenlastele vastu astuda. Tema sõnul ajalugu on õpetanud eestlasi keerulisel ajal peitu pugema. Nii Vene–Liivimaa sõja kui ka Põhjasõja ajal väga suur osa eestlastest tapeti. Eestlastega on nii, et igaüks proovib oma asja ajada, väitis Helme. Välditakse suuri inimkooslusi, sest mida suurem on inimgrupp, seda jälitavam ta olevat. Eesti poliitikat kõneldes ütles Helme, et meil algas juba 1990. aastatel nn teerullipoliitika. Toimusid liisraeli relvatehing, rublaafäär jt skandaalid, kuid midagi sellest ei muutunud. Helme nimetas 1990. aastate Eesti meediat vabamaks kui praegust, sest meediatuulele ei olnud siis veel Lääne pere-mehi saanud. Praegu aga, kui ükskõik millises kanalist uudiseid kuulata, räägivad need kõik enam-vähem ikka ühest ja samast asjast ühes ja samas tonaalsuses. Helme sõnul oleme sattunud suletud seisus.

Tema hinnangul pandi 2011. aasta Riigikogu valimiste järel paika võimuvahetuseks. Helme väitis, mis välistab võimude lahususe ja ignoreerib avalikku arvamust. Kõike viiakse jõuga läbi ja toimub sundparteistamine. Helme võrdles Eesti praegust seisundit kõrges palavikus haige omaga – kui palavik taandub, siis on lootust tervenemisele. Sama võib juhtuda Eestiga, märkis kõneleja lõpetuseks.

Lisaks Mart Helmele esinesid õhtukoolis ettekandega Riigikogu liige Yana Toom ja Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart. Järgmine kooliõhtu on 15. novembril ja käsitletakse e-valimisi.

Tekst ja foto Indrek Veiserik

Vaadake Tallinna TV-d ja lugege Pealinna!

Olen viimasel ajal tihti mööda Lõuna-Eestit ringi käinud. Äsja käisin Võrumaal. Rahvaga rääkides jõuad ikka riigivõimu kirumiseni välja. Oma sauna saavad nii valitsus kui ka Riigikogu ja erakonnad. Hinnatõusust on kõigil kõrini ning IRL-i ja Reformi skandaalidest samuti.

HEIMAR LENK
Tallinna TV saatejuht

Kõik see mind enam eriti ei üllata, sest olen lihtsalt harjunud. Inimesed valavad rahvasaadikule oma pahameelt välja, tegemata vahet, kas sa istud Riigikogu saalis paremal või vasakul pool, kas esindad valitsuskooalisiooni või opositsiooni. Küll aga on mind meeldinud üllatanud rahva meediamaitses muutmise. Ühe või teisega poliitikast juttu ajades kuuled ootamatult viiteid mõnele Tallinna Televisiooni saatele või ajalehe Pealinn artiklile. Umbes nii, et küll need vabamõtlejad oma klubis ikka panevad, või et näe, kuidas Pealinnaleht jälle valitsuse tempe paljastab. Poleks uskunudki, et Tallinna ajakirjandus nii kiiresti tee Lõuna-Eestisse leiab. Ega peale Kesknädala meil alternatiivset ehk siis ametlikku kurssi kri-

Lõuna-Eestist valitud parlamendisaadik HEIMAR LENK ei varjagi, et tema nii sala- kui ka avalik armastus on televisioon.

tiseerivat ajakirjandust pole olnudki. Nüüd täidavad seda kohta ka Tallinna TV ning eestikeelne Pealinn ja venekeelne Stolitsa. Tundub, et nõudlus peavoolumeediast erineva ajakirjanduse vastu üha kasvab. Eks ole see ka loogiline, sest elu läheb raskemaks, ametlik vale suuremaks. Rahvas aga otsib tõe! Vahel kuulen inimesi kurtmas, et nende teler Tallinna TV-d ei näita. Vale puha! Tallinna Televisiooni tuleb kõigist kaabelliinidest ja ka üksikantennidest. Muide, väga kõrge kvaliteediga! Peab vaid oma telepuldil vastava kanali välja häälestama. Pealinnaleht tuleb Teie postkasti juba järgmisel nädalal ja täiesti tasuta, kui helistate numbril 616 40 45 ja ütlete oma täpse aadressi. Ainult vaid Viasati taldrikud katustel ei sisalda Tallinna Televisiooni! Kas selle firma mehi ei huvita, mida inimesed näha tahavad, või on nad oma tehnika poolest nii viletsad, et ei suuda hetkel Eesti tehnoloogiliselt kõige kvaliteetsemat telekanalit edastada? Isegi vana, veneaegse katuseantenniga on viis eestikeelset põhikanalit – ETV, ETV2, Kanal2, TV3 ja Tallinna TV – kenasti telekapuldil sees. Ikka saab korraldada, kui nõudlik olla!

Annetustest ja mõjuvõimuga kauplemisest

Pikka aega meedia huvipunktis olnud Reformierakonna annetusskandaal jõudis loogilise lõpuni. Uurimisorganid tunnistasid järjekordselt oma võimetust võimukoalitsiooni tippesindajatest asjaosalisi kohtukulli ette saata.

KAAREL PÜRĞ

Jõhvi vallavolikogu esimees, Keskerakond

Olen kindel, et Kesknädala lugejatele pole tundmatu metafoor "kits kärneriks", mis suurepäraselt iseloomustab olukorda, kus alluvatel tuli oma ülemuse, seekord justiitsministri(!), süüdi- või õigeksmõistmiseks tõendeid koguda, ning otsus oli etteaimatav.

Polegi tähtis, kas keegi valetas või eelistas vaikida või kardeti kohtus kaotajaks jääda. Kõige kõnekamalt ja räigemalt mõjus asjaosalisi pidevalt saatev ülbe muie, millest võis ilmeksimatult välja lugeda sõnumit: meie oleme võimul, meid toetab peaminister, meiega ei juhtu mitte midagi!

Tõsi küll, kas kogenematuses või liigsest eufooriast tingituna, avaldasid peategelased meedias kahepalgelisusest nõretava «tänukirja rahvale», millega astuti ikka korralikult ämbrisse.

Annetus lastekodule, „annetus“ võimuparteile

Loomulikult ei ole õpimiseduse varjus, salaja, ilma liigsete tunnustajateta, võimuerakondade altarile viidud, torgatud, pistetud, poetatud, eraldatud, üleantud või üle kantud rahal midagi ühist annetustega! Esiteks, summad on tavainimese jaoks hoomamatud. Teiseks, annetada võib neile, kes on hätta satunud. Ka kvalifitseeritakse annetustena meedias edastatavad abipalved rahaliselt toetada konkreetset lastehaiglat või lastekodu millegi muretsemisel.

Kuidas aga kujutada annetusena kosmilise summa eraldamist

KAAREL PÜRĞ:

Kõige teadaoleva valguses tundub eriti absurdne võimuerakondade soovunelm saavutada järgmistel valimistel Tallinnas

läbi aegade tugevaim tulemus ja moodustada linnavalitsus, mis muutvat linnajuhtimise „lābipaistvaks“ ja „ausaks“.

võimuerakonnale suvalise ärimhe poolt? Näidake mulle ettevõtjat, kes küll hoiab oma töötajatele korraliku palga ning riigile maksude maksmisest igal võimalusel kõrvale, kuid see-eest pillub raha vasakule ja paremale ilma mingit omakasu lootmata või suisa põhjusest!

Kuidagi hädiselt, et mitte öelda – lausa meeltesegadusena, kõlab väide, et annetusega toetatakse konkreetset maailma-vaadet (loe: võimulolevat erakonda). Ennemini tundub, et siin on lihtlabasel moel tegemist mõjuvõimuga kauplemisega, altkäemaksuga või pistisega, mida annaks kokku võtta ühishimetaajaga – korruptsioon.

Lisaks annetustele ka riigieelarve

Lahtiseletatuna võiks selline „annetus“ olla tänuäheks millegi eest minevikus või tulevikus. Olgu siis põhjuseks kas kunagised või praegused hämara taustaga tehingud, võidetud riigihanked, omandatud kinnisvara, tulused lepingud, läbisurutud seadusemuudatus, kriminaalasjast pääsemine – nimekirja pole täielik. Siit ilmubki lagedale hulk ebamäärast raha, kas portfelli, seljakotis või kohvril, mille õnnatud riigikogulased ja ustavamad parteisõdurid peavad hiljem puhtaks pesema, nuputades üha absurdsemaid väljamõeldisi selle raha päritolu kohta. Muidugi pole vähetahtis, et tegemist on ikkagi ligi 20 aastat järjest riigi eelarvet oma suva järgi jaganud seltskonnaga.

Eelkirjutatu valguses tundub eriti absurdseks võimuerakondade soovunelm saavutada järgmistel kohalike omavalitsuste valimistel Tallinnas läbi aegade tugevaim tulemus ja moodustada linnavalitsus, mis muutvat linnajuhtimise „lābipaistvaks“ ja „ausaks“.

Aga see on teine teema.

Millal ratifitseerime Euroo

Järjekordne OECD märgukiri Eestit ei silitanud, kuid märkused ja tähelepanekud olid siiski esitatud leebelt, silmanähtavalt lootuses, et siin ollakse suutelised järeldusi tegema ja midagi muutma. Peaministri vastused 8. oktoobril Riigikogus aga näitasid, et valitsuse arvates käib kogu Euroopa valet jalga ja et meil pole vaja nende nõuandeid kuulata.

MALLE SALUPERE
kultuuriloolane (Ühendatud Vasakpartei)

Varsti aga võidakse viisakate soovitude asemel sealtpoolt hakata meetmeid nõudma.

Eesti sotsiaalne viletsus seadustati 31.05.2000, mil Riigikogu Euroliitu saamise nimel ratifitseeris Euroopa sotsiaalõiguste harta, jättes välja teatud punktid, sh need, mis tagavad: vanurite õiguse saada sotsiaalset kaitset (art. 23); töötajate õiguse väärkale kohtlemisele töökohal (art. 26); õiguse kaitsele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse korral (art 30); õiguse eluasele (art. 31). Kohustuslikus artiklis 4 – Õigus saada õiglast töötasu – on ratifitseerimata p.l, mis kohustab „tunnustama tööta-

jate õigust saada niisugust töötasu, mis tagab neile ja nende perekondadele inimväärse elatustaseme“. Just sellega põlissitati eestlaste valdava enamuse masendav vaesus.

Sotsiaalminister Nestor ütles tookord vastuseks Tiit Toomsalule (tollal Tööpartei esindaja), et loetletud õigused on Eesti põhiseadusega tagatud, aga ratifitseerimise korral võib EL nende täitmist kontrollida, milleks me pole valmis.

Veel varem, 13. märtsil 1996 võttis Riigikogu vastu seaduse „Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja selle lisaprotokollide ratifitseerimise“ – reservatsiooniga, et konventsiooni ja selle lisaprotokollide sätted ei laiene Eestis omandireformi seadustele! Seega on inimeste kuuse alla ajamine JOKK. Sellega seadustati Eestis euroopalike inimõiguste ja põhivabaduste rikkumine.

Raamatupidajate valitsus

Eesti riik on pidanud endale üle jõu käivaks just neid kohustusi, mis nõuavad kõigile inimestele arenguvõimaluste ja inimväärse elu tagamist. See ju ongi riigi eksisteerimise mõte ja otstarve, millele peaks olema suunatud

ja kohandatud kõik riigi funktsioonid. Meil aga valitsus, samastades ennast riigiga, on rahul ja laseb ennast kiita, kui raamatupidamise nõuded on täidetud ning bilanss tasakaalus.

Pärast rahva jah-sõna euroreferendumil on kavalad nõustajad ja ärimehed ammu hoolitsetud siinse tootmise ja ekspordi hävitamise ning tulusate majandusharude ja infrastruktuuride väliskapitali kätte mängimise eest. Ületootmise all ägavalt Euroliidu siseturult osatakse konkurent Eestist eemal hoida; välis- turuga oleme ise sidemed katkestanud ning ülipüüdliku „euronormide täitmisega“ põhja lasknud väikepoed ja väiketootjad, koos sellega ka mahepõllunduse, mida nüüd hädiselt taastada üritatakse, nagu ka põhjatut idaturgu. Tegelikult, nagu omal ajal väljendus eksminister Jaan

sest meil on küllaldaselt ja soodsas vahekorras looduslikke taastuvaid ressursse (viljakat mulda, vett, päikest, metsa), mis on iga riigi majanduse aluseks koos geopoliitilise asendi ja rekreatiivsete ressurssidega. Osavate silma- moondajate toel peame aga oma põhieeliseks odavat tööjõudu (mis lihtsalt mujale läheb) ja ostame marketites kogu maailmast siia veetud toitu, mida ei söö kassid ega ussid.

Virtuaalne majanduskasv

Tuletame meelde, et kogu meie ulmeline majanduskasv on olnud eeskätt virtuaalne. Just sellepärast on „majandusime“ käsitlemisel alguspunkt tavaliselt aastast 1995 või äärmiselt aastast 1992. Nii ei paista välja, et saavutasime 1989. aasta SKT taseme per capita alles 2002. aastal.

Osavate silmamoondajate toel peame aga oma põhieeliseks odavat tööjõudu (mis lihtsalt mujale läheb) ja ostame marketites kogu maailmast siia veetud toitu, mida ei söö kassid ega ussid.

Leetsar oma raamatus „Ühistegevus globaliseerivas ühiskonnas“ (Tartu 2003), on juustutikk Eesti varese noka vahel Euroliidu rebase jaoks alati olnud üpris ihaldusväärne saak,

Kui Taani analüütik Christensen kevadel 2008 Eestit kaotajate hulka liigitades retooriliselt küsis: „Õelge mulle riik, kus majandus- seadused ei toimi, nimetage

Eesti tee: lõputu

21 aastat tagasi seisime kõik oma armsas koduvabariigis ootusärevalt joone taga, pingsalt jälgides vastavalituid peaministri Mart Laari märguannet stardiks, et tormata vastu heaolule, rikkusele, õnnistatud vabadusele. Kui kõlas stardipauk, selgus, et tee, mis sinna viis, oli kitsas ja libe nagu angerja saba.

TOOMAS PAUR
Keskerakonna Lõuna-Eesti koordinaator

Teel üldisele heaolule sai püsida vaid koos teiste pressijatega ennast paistesse trügid. Kohe ristteele jõudes valendas ees kolm viita: üks osutas – saad rikkaks; teine julgustas – saad eurooplaseks; kolmas näitas, et jääd reservaadieestlaseks.

Sokiteraapia karussell võttis tuure üles

Euroopa tee oli laiem, sinna mahtus nii linnasaksu kui ka maatamehi. Kolmas tee keeras aga esimese künka tagant otsa ringi ning tõi kõhklejad ja muud harrastusjooksjad, tehes väikese soojendusringi, marjamaale tagasi.

Edasi läks juba kui lepsi reega – reform järgnes reformile ja sokiteraapia karussell võttis tuure juurde.

Eks eestlane ole alati olnud maatõugu ja maasuku ning ta teadis, et asjalik hobune toob ulja mehepoja kõrtsist ikka ja jälle tervelt koju. Noore tegijana valis Mart Laar Eesti riigile traavliks moodsa monetarismi, liberalismi ja vabaturumajanduse. Riik on halb peremees! Mida vähem riiki, seda parem! Riik aitab neid, kes ennast ise aitavad! Jne. Eks mäletate ju neid uhkeid loosungeid. Valisime friidmanliku idüllil-

majanduse, mille kandvaks ideeks oli valitsuse mittekummine majandusse. Seega loodeti siis, et riigihobune ja turuohjad nii vankri kui ka peremehe/rahva taluõue tagasi veab. Täna näib, et vanker koos hobusega oleks nagu kodu, aga peremees on teel kas ära kadunud, jalga lasknud või

koguni maha koolnud.

Reformid kaotasid peremehe ära

Mida siis tegi meie rahvuslik-konservatiivne erakond Isamaa peremehega, et see ära kadus? Isamaa ässitas talle kallale omandireformi, maareformi ja põllumajandusreformi.

Pa sotsiaalharta?

koht, kus gravitatsiooni ei ole”, sai ta internetis patriootiliselt sõimata, sest eestlased on oma keemikutest ja ajaloolastest valitsejaid täiega väärt. Aga Christensenil oli õigus!

Sotsiaalharta osalise ratifitseerimise mõrud viljad on meil käes: õpetajate ja arstide rahulolematuse, mis päädis streigiga, hooldust vajavate puuetega inimeste masendav viletsus, kümned tuhanded nälgivad

lapsed, kodutuks jäetud sundüürnikud ning kuuse alla aetud võlalõksu langenud suurpered. Alles võeti kodu kaheksalapseliselt perelt, kusjuures pangavõlga peavad nad edasi maksma. Samas elukunstnik Viil ei ole riigile kümne aastaga hüvitanud murdosagi tekitatud kahjust ning ootab ülbelt nõude aegumist.

Kas võetakse midagi ette, enne kui „prahvatav vimm, mis

kogunend salaja”? Oktoobrialguse TV-„Omaohtu“ küsimusele „Kas Eestis on võimalik revolutsioon?“ vastas jaatavalt 81% saatesse helistavatest inimestest.

Tõsised hoiatused on juba õhus, sest ülemkihid (= valitsus) ei saa tõepoolest vanaviisi jätkata, kuid paanikas teevad arukate otsuste asemel ühe rumaluse teise järel.

kolgata

Tänased valitsejad teavad hästi, et siia maani kõlbab kasutada nende väidet „Riik on halb peremees!“, kuid inimesed peaksid olema tähelepanelikud, kui minnakse valima, ja ära nägema, kus on tõde ja kus on vaid suur sõnavah, mida oleme juba nii kaua kuulnud.

Esiteks, maarahvale lubati: Moodustub hulk kõrgetasemelisi ja hästi toime tulevaid väiketalusid üle terve riigi. Laar selgitas tookord: vaatad paremale, õitsev talu, vaatad vasakule, rõõm kuldsest viljaväljast.

Tulemus: Väiketalu ja -tootjad on kõik kadunud ning põllumajanduses valitsevad suurmõisad, kelle panus tööhõivesse pole kuigi märkimisväärt. Üht osa suurmõisast ei kontrolli enam Eesti kapital.

Teiseks lubati: Luuakse iseseisv ja rahva tahtest hooliv rahvusriik.

Tulemus: Eesti on suurema osa oma iseseisvusest delegeerinud Brüsselile. Rahvusriigi idee on asendatud neoliberaalse multikultuuriga, mis

seab kahtluse alla eestluse kui pisirahvuse püsimise. Seesama „Isamaa“ jagab nüüd Vene mafioosodele elamis- lube; selgub, et koguni seda tegevust katva seaduse varjus ning isamaaliste ministrite heakskiidu saatel.

Kolmandaks lubati: Heaolu paraneb kiiresti, tagatud on eluase ning ravikindlustus.

Tulemus: Omandireformi ellurakendamisel kaotas Eestis eluaseme arutu hulk etnilisi eestlasi, kelle suhtes oli eluaseme erastamisel eeliseisus Eestis elama asunud muulane. Hambaravi on muutunud tavaeestlasele peaaegu kättesaamatuks – juba isegi noored inimesed on viidud meeleheitele oma hambutust naeratuses.

Neljas lubadus: Tasuta kõrgharidus kõigile soovijatele!

Tulemus: Kõrghariduse omandamine on pingestumas, rohkem kui poolte soovijate jaoks on tasuta kõrgharidus küsimärgi all.

Viies lubadus: Kodukulud alla!

Tulemus: Kodukulud tõusevad ja ületavad juba rahva taluvuspiiri. Kunagi väitis Liia Hänni omandireformi-aretelul ühele küsijale, et tema olevat mõelnud reformi all midagi muud. Paar nädalat tagasi väitis isamaaline minister Juhan Parts kodukulude teemal ETV saates „Foorum“, et temast on valesti aru saadud – igatki pidavat ikka ise oma kulud alla saama.

Nõndaks – tänased valitsejad teavad hästi, et siia maani kõlbab kasutada nende väidet „Riik on halb peremees!“. Inimesed peaksid olema tähelepanelikud, kui minnakse valima, ja ära nägema, kus on tõde ja kus on vaid suur sõnavah, mida oleme juba nii kaua kuulnud.

Kus ja millel see kolgata eestlaste jaoks lõpeb?

Elektri kallinemine: lollidelt tulebki raha ära võtta!

Pikemat aega harjutatakse üldsust mõttega, et, erinevalt muudest elualadest, kus konkurents pidavat hinda alandama, elektri hind vabaturu tingimustes tõuseb. Kuigi peaks hoopis alanema, sest odavamale elektri saamise viisidest puudust ei ole.

HARRY RAUDVERE, ettevõtja

Aga koos elektri omahinna tõusuga suurenevad proportsionaalselt ka võrgutasud, mille kohta ei ole küll mitte mingisugust teaduslikku selgitust. Teen selle puust ja punaselt ette kõigile arusaadava näite toel.

Miks ja mille arvelt suureneb võrgutasu?

Ehitasin maja ja taotlesin Eesti Energialt liitumist jaotusvõrguga. Kui sain kätte liitumispakkumise ja arve, pidin toolilt kukkuma, sest summa oli üüratu ning, nagu tänaseks on selgunud, laest võetud ehk kabinetis sündinud. Aga see selleks. Raha mul oli ja ma otsustasin pakutavatel tingimustel liituda. Majapidamine sai 50-amprise peakaitse, sest eks vahetevahel ole ka vaja keevitada ja tulevikus tahaks elamist laiendada.

Huvitavaks läks siis, kui hakkasin saama elektriarveid, kus oli eraldi välja toodud võrgutasu. Üllatas, et tarbides näiteks kuus 1000 kWh, on võrgutasu ühesugune, kuid 3000 kWh tarbimisel on võrgutasu märgatavalt suurem.

Küsisin: mille arvelt? Sisuliselt ei muutu ju mitte midagi, ei lähe juhe jämedamaks ega suurene minu surve Eesti Energiale. Lihtsalt mu majapidamises on elektritarbimise piiriks seesama peakaitse võimsus 50 A, mille ületamine lööb kaitse välja, kaitstes sellega Eesti Energia võrkusid ülekoormuse eest.

Tegemist on kaval ja demagoogilise plaaniga,

tänane võrgutasude arvestamise meetodika on klientide suhtes kuritegelik ning, tarbija poolt vaadatuna, saab seda nimetada aluse- tuks rikastumiseks.

Rehepapp suunas soojuse Narva jõkke

Järgmine ebaloogiline nähtus on taastuvenergiatasude alla liidetavad summad. Toetussüsteeme saab ja tohib rakendada ainult tõhusa koostootmise korral. Kui Narva elektrijaamades aeti korralikku tarbepuutu hakkurisse ja sealtkaudu katlakoldeesse ning üleliigne soojus suunati Narva jõkke (me kõik maksime selle elektriarvete kaudu ühiselt kinni), siis ei saa seda küll nimetada teisiti kui „rehepapi tegemiseks“. Ja süüdlaseks tehti selles „kallis“ tuuleenergia, mis tänu tasuta puhvale tuulele on oma olemuselt kõige odavam energialiik, olenemata sellest, et mõni minister pole sellest midagi kuulnud.

Käibemaksuga maksustatud aktsiis

Kroonijuveelina särab elektriarvetel käibemaksuga maksustatud elektriaktsiis. Selle peale peab ikka tulema! Maksundusala asjatundjad ei oska sellist maksustamist adekvaatselt selgitada, tunnustades, et tegemist on LÖPPTARBIJA TOPELTKAKSUSTAMISEGA, mida tegelikult ei tohiks olla. Vastuseks olen saanud, et selline süsteem on juba ammu vastu võetud ja et „teistes riikides käitatakse samuti“.

HARRY RAUDVERE:

Võrgutasu peab olema kindel ja arusaadav summa, konstant kõigile lepingulistele tarbijatele, olenemata tarbitava elektrienergia hulgast. Suurema elektrienergia tarbimisest ei lähe juhe jämedamaks ega tule juurde võrgutööd!

mis kasutab ära Konkurentsiameti, Riigikogu liikmete ja enamiku tarbijate elektrialast ebakompetentsust, – põhimõttel, et lollidelt tulebki raha ära võtta.

Eesti Energia röövlipoliitika

Väidan, et makstes kord juba kinni liitumistasu, ei saa võrgutasu enam olla tarbimise mahuga seotud suurus. Võrgutasu kui mõiste on oma olemuselt loogiline, aga kindlasti peab võrgutasu olema kindel ja arusaadav summa, konstant kõigile lepingulistele tarbijatele, olenemata tarbitava elektrienergia hulgast. Kordan veel: suurema elektrienergia tarbimisest ei lähe juhe jämedamaks ega tule juurde võrgutööd! Kui Eesti Energia ei katse oma röövlipoliitikat muuta, siis tuleb tõestada kohtus, et

Rahvas maksustab rahvast

Joonistades skeemi lahti, näeme, et riik, milles kõrgeima võimu kandjaks on rahvas, järjest karmimalt maksustab endale sajaprotsendiliselt kuuluva kasumitootva firma kaudu sedasama rahvast, et selsamal rahval oleks „kergem“ elada.

Mind hämmastab, kui osavalt suudetakse meie müüa asju, mis kuuluvad meile endale. Ja kas mitte midagi ei saa teha? Ja kas mitte kunagi ei muutu mitte midagi?

Võime tõdeda, et elektrienergia alandamiseks, kahjustamata olemas olevat energeetika tehnosüsteemi, on reaalseid võimalusi küllaga. Ainult et ma ei tea, missugune peaks olema see jõud, kel oleks nii palju võimu, et õiglus jalule seada.

Terane mõte

„Nii Ansip kui ka tema valitsuse ministrid aga räägivad juba pikemat aega mingist oma asjast, mis näib asuvat hoopis teises dimensioonis. Nende kahe paralleelmaailma vastuolu on kasvanud nii suureks, et kokkupuutepunkte ei paista olevat jäänud. Võidakse istuda ühes ruumis, ja ometi viibida eri paikades, millel ühisosa puudub.“

Äripäeva arvamustoimetaja Vilja Kiisler (1. novembri Äripäev)

Tallinn 10130 Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Vananemine on sama loomulik osa elust nagu sünn ja surm. Ometi on see Eestis tõusmas meedia-keskmesse kui ähvardus ühiskonna jätkusuutlikkusele ja kaudne etteheide neile, kel elupäevi antud üle keskmise eluea.

MAIROOS KALA
õpetajana töötav pensionär

Praegu on 17,2% meie elanike koguarvust eakad, 2030. aastaks prognoositakse tõusu 25 protsendini. Järjekindlalt kujundatakse ühiskonna sidusust kahjustavat psühholoogilist vastasseisu pensionäride suhtes, kes nagu oleksid priileivasõõjad ja riigi rahaliste vahendite raiskajad. Vajalik oleks riiklikul tasandil selgitada tõsiasja, et pension pole riigipoolne kingitus eakatele, vaid investeeringute tagasimakse neile, kes oma tööealise elu jooksul riigimakse tasudes on selle raha vanaduspäevadeks kogunud. Tuleks eakatel vabandust paluda, et riik ei suuda neile täismahus tagasi maksta nende tehtud investeeringuid. Tarvis on lõpetada psühhoterror pensionäride suhtes, kes tundku end süüdlastena, et veel elavad ja pensionina tarbivad enda kogutut.

Paljud pensionärid tunnevad end ühiskonnast välja tõrjututena, sest vaatamata võimekusele neile ei võimaldata veel osaliseltki tööprotsessis osaleda. Ei taheta mõista, et kronoloogiline vananemine ei tähenda vaimset ja füsioloogilist vananemist.

Euroopa Liidu kogemustest
võiks Eesti midagi kasulikk

võtta oma rahva jaoks. Paljudes riikides on ühiskonna vananemises hakatud nägema positiivseid võimalusi tööjõuturgu rikastada – kasutatakse ära eakate teadmisi, oskusi, tööetikat ja kohusetundlikkust. Eakate tööhõivega saab riik täiendavalt tulumaksu ja lisandub ostujõulisemat elanikkonda. Paljudes EL-i riikides on 40% eakate koguarvust hõivatud tööturul. Neile kogemustele võiks rajaneda ka Eesti riiklik eakatepoliitika. Eeskujul võiks võtta Euroopas laialt levinud elukestvast õppet, kuid selleski on meie riik häbiväärselt viimaste hulgas. Pensioniea tõstmine ei peaks küll olema ainus eakatepoliitika teostamise vahend.

Valitsusel tuleks tõele näkku vaadata
seoses iibega ja avalikult tunnistada oma töö puudujääke. 19,5 eurot toetust perele lapse kasvatamiseks pole riiklik abi, vaid on riiklik häbi. Riigikogu valimiste eel püütakse näiliselt tõsta “vajaduspõhilist” lastetoetust, kuid sellestki kumab läbi osav manipulatsioon.

Libeprobleemi lahendamiseks oleks vaja korrastada peretoetused ja tagada lastevanemaile kindlustunne homses päevas. 60 tuhat alatoitluses last peaks olema küllalt tugev häirekell valitsuse kurtidele kõrvadele.

Ummikussejooksunud maksupoliitikat jätkates

võib tegematajätmissi jätkuvalt põhjendada riigikassa rahu-puudusega. Milline loogika küll õigustab tulumaksu vähendamist 1% võrra? Lapselegi on selge, et jutt hoolitsusest inimeste eest, kellele niimoodi jääks rohkem raha ostude tegemiseks, on ju aukudega tõde. 1% tulumaksualandust madalalpalgalisele tähendab paari eurot lisaraha palgapäeval, mis ei tõsta kuidagi tema ostujõudlust, samas aga jääb riik ilma miljonitest eurodest. Samas opositsiooni poolt soovitatud ja ühiskonnas populaarsust kogunud astmelise tulumaksu kehtestamise ideed valitsus keeldub realiseerimast. Kelle huvides?

Edukaks vananemiseks on vaja

tervise eest hoolitsemist: tervislikku elustiili, füüsilist tegevust, pidevat enesetäiendamist, aktiivset osalemist sotsiaalses tegevuses, positiivset elukäsitlust ja elu väärtustamist. Praegu on aktiivsetena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse aasta. Kuidas ilusad soovitusel aktiivsetena vananemiseks on meie riigis tagatud? Eestis on just psühhosotsiaalsest keskkonnast tingitud stressid elanike hulgas sagedased. Raske on positiivselt mõelda, kui inflatsioon sööb palga- ja pensionitõusu, kui puudub kindlustunne järgmiste päevade ja ühiskonna stabiilsuse suhtes.

OLUKORD RIIGIS

Arstid streigivad, valitsus troonib ja peaministri selja tagant piilub ehmunud ametiühingujuht Harri Taliga.

Joonistanud Kristjan Paur

Vaesem elanikkond tunnetab enda mahajäetust oma riigi poolt, sest riigi hoolt jagub teiste riikide, mitte aga oma rahva eluprobleemide lahendamiseks. Kuidas saab tõsiselt võtta koalitsioonikokkulepped kirja pandut, et Eesti on parim paik peredele elamiseks ja eakatele vääriliseks vananemiseks? Riiklik retoorika ja tegelikkus ei kattu. Eakatel on kahju, et minevikus teises riigis talutud riiklikul tasandil valematare on arenema hakanud oma armastatud Eesti riigis. Siit kasvab välja rahva võõrandumine riigist, kujuneb umbusk õnnsate lubaduste ja rahva huvidest kaugeneva

poliitika suhtes.

Milline on reaalne olukord?

2011. aastal oli EL-is hinnatõus 3,1%, Eestis 5,1%. Toiduained kallinesid võrreldes 2010. aastaga üle 10% (mõne allika alusel koguni 20%). Hinnatõusu põhjused: nõudluse kasv (Maa rahvaarvu pidev kasv), energia kallinemine, ebasoodsad ilmastikulo-olud, spekulatsioonid turgudel, kaubanduskettide hinnadiktaat, esmatootja osatähtsuse vähenemine lõpphinnas.

Hinnatõusu saaks vältida või vähendada otsemüügiga toot-

jalt tarbijale. Oleks vaja organiseerida ühistegevust, muuta hinnad läbipaistvaks, suurendada selles valdkonnas riikidevahelist koostööd. Ei tohiks tähelepanuta jätta globaliseerumisest tulenevaid mõjusid. Kuna Eestis on tegemist n-õ õhukese riigiga, siis riigipoolne sekkumine neisse küsimustesse on põhiliselt olematu. Teistest Euroopa riikidest võiks Eesti leida eeskujusid, mida järgida.

Kui vaadata elukalliduse kasvu paaril viimasel aastal, võiksime välja tuua järgmised näitajad: käibemaksu tõus 18%-lt 20%-

Eestlaste kompromissid oma südametunnistusega

Umbes sarnane mõte jäi meelde kellegi repliigist enne Riigikogu istungit, kus arutati meie valitsuse poolthoiakut ESM-ile. Nagu teame ja mäletame, see hoiak kinnistati. Miks me peame ikka ja jälle tegema südametunnistuse ning oma tõekspidamiste vastaseid otsuseid ja tegusid?

See on üks inimeksistenti moraali ja eetika igavesi küsimusi. Kas musta südametunnistusega on kergem elus edasi minna? Kelle ees peaks südametunnistus puhtaks jääma? Need küsimused vaevavad meid aastakümneid tagasi, ja vaevavad täna. Või ei vaeva? Kindlasti peaks puhtaks jääma vähemasti iseenda ees – siis ei pea tulevikus häbi tundma alatute tegude pärast.

Kindlasti peaks poliitikute südametunnistus puhast olema omarahva ees, oma valijate ees. Puhta südamega poliitik ei pea kartma olla opositsioonis, kuigi jah, meil Eestis, opositsiooni poliitikuid peetakse valimatult aastast aastasse. Seda tehakse kindla eesmärgiga – peasi, et opositsioon võimu ei ohustaks, ja et rahvas näeks ainult seda, kui halb on opositsioon, ega küsiks: mida tegelikult tehakse koalitsioonis?

Meie juhtivad erakonnad eesotsas Reformierakonnaga, kes valitseb kohtusüsteemi, julgeolekut, meediat, tervet rida ajalehti (näiteks ka maakonnalehti), otsivad välja iga keskerakondlase, kes eksib või keda lavastatakse eksinuks, kasutavad ära opositsiooni iga vea, et ära panna, mõnitada, häbistada, halvustada.

Rahvas ei saa aru, kus on tõde, kus vale, kelle pool on jõud ja võim, sest kogu infot rahvale ei jagata. Kui jagatakse, siis vaid pooltõdesid. Poliitiliselt poolpime rahvas aga teeb valimistel valesid otsuseid, kuna ei tea kogu informatsiooni.

Edgar Savisaarest, legendaarse Rahvarinde juhust, rahva ühtekoondajast riigi saatusele otsustavatel hetkedel, on tehtud peksukott, keda taotakse peaaegu 20 aastat. Taotakse meedias, mille mak- savad kinni Eesti riigi majan-

Niit

duslikud ja poliitilised konkurendid. Aga ta pole murdunud. Ta pole murdunud isegi siis, kui tema vastu on avalikult astunud talle kõige lähedased inimesed, kaasvõitlejad, sõbrad – kellest on saanud endised. Ja oma mittemurdmisega annab ta usku tuhandete Keskerakonna poolt hääletajatele, kes samuti ikka veel ei murdu, ikka veel ei anna alla, ikka veel ei lahku riigist, ja ikka veel oskavad olla tänu- likud neile õigetele meeste- naistele, kes selle riigi lõid.

Sellistel inimestel ei ole probleeme oma südametunnistuse ees ausaks jäämisega. Aga need, kes sinimustvalge murumütsi- kesse varjus elamis- lubasid jagavad ning võib-olla musta rahaga terve oma erakonna on üles ehitanud – nemad võiksid küll oma südametunnistusega seoses probleeme tunnistada!

Olen oma mõtte- käiguga jõudnud järelduseni, et kui astusime Euroopa Liitu, andis ainsa ettenägeliku poliitikuna just Savisaar oma erakonna liikmetele võimaluse hääletada südametunnistuse kohaselt. Ainult tema pidas oma erakonnast ja selle liikme- test nii palju lugu, et meid usal- dada. Kuigi me võibolla siis, juba ligi 10 aastat tagasi, seda märgata või hinnata ei osanud.

Ja edasi, kui kiirustasime eurot vastu võtma, ei jooksnud jäl- legi vaid Savisaar heaks kiitma

euroga saabuvat head elu, vaid nägi selles ette ka raskusi ja tagasilööke! Need on nüüd käes!

Praeguses poliitilises kriisis, mis näib Tallinnas kokku kee- ratud olevat, olen sügavalt veendunud, et igas olukorras endale kindlaks jäävat poliiti- kut võib küll poriga loopida, aga teda ei saa poriga määrida. Sest ta lihtsalt ei määrdud! Tundes oma vastutuse ja kohusetunde koormat, olles aruandekohustuslik oma vali- jate ja erakonnakaaslaste ees, jääb ta paljudele inimestele, kes oskavad poliitikat jälgida, ikka eeskujuks ja austus- väärseks – muide, olen märganud, et Savisaart austavad ka paljud tema poliitilised vas- tased. Mõned julgevad seda isegi avalikult tunnistada.

Sõbrad! Hoidke oma südame- tunnistus puhast! Seda on Eestile rasketel hetkedel ajaloos alati vaja läinud. Võib-olla läheb jälle õige varsti vaja.

Maie Niit
ettevõtja Otepäält

Nätaki!

“No ma tõesti arvasin kunagi, et eurole üle- minek on üks väärt ettevõtmine. Seda siis rahandusminister Ligi eestvedamisel. Aga arvestades nüüd, et rahandusministeeriumil oli kahtlemata rohkem infot selle valuuta- piirkonna tervisliku seisundi kohta kui minul vaateajana (sh inside infot), siis sel- lises olukorras ikkagi vägisi eurole üle min- na, see ei viita aruku- sele. Vastupidi, tuli välja, et meie rahandust valit- sevad p*rse-kukku- nud amatöörid.”

Poliitikakommentaari- de blogist *wabariigi värk* 3. novembril, pealkirja alt “Ansip võiks tagasi astuda erakonna esimehe positi- sioonilt”, kommenteerija alias *boobmarli*.

KN kommentaar:
Nii need Reformi-valijad meie riigi augu äärele juh- tisidki. Hea, et neil nüüdki silmad avanema hakkavad.

laste vastandamine!

le; toasooja käibemaksu tõus 5%-lt 7%-le; matuseoetused kaotati, matuseteenuste käibemaks tõusis 5%-lt 9%-le; raamatute ja õpikute käibemaksu tõus 5%-9%-le; tunduvalt tõusid maagaasi aktsiis, pakendiaktsiis, elektriaktsiis. EL-is on elektrienergia aktsiisi alammäär 1 euro MWh kohta, Eestis on see 4,47 eurot. Võrguteenuste hind tõusis 0,35 senti kWh kohta. Tarbijale tähendab see 6% hinnakasvu. 2013. aasta 1. jaanuarist avaneva elektrituruga tõuseb elektri hind kuni 40%, 2016. aastaks prognoositakse hinnatõusu 60%-ni – sellega seoses tõusevad kõikide toodete ja teenuste hinnad.

Üldist hinnatõusu mõjutab

ka bensiini kallinemine – alates 2007. aastast 36%. Üle 50% bensiinihinnast moodustavad käibemaks ja aktsiis. Kuna need on valitsuse kontrolli all, siis saaks neid makse alandades hinnatõusu ohjeldada. Kärbitud on haigus- ja hool-detoetusi. Hooldusravi omaosalus on 191,73 eurot kuus. Kaotatud on hambaravi hüvitis 19,17 eurot 19–62 aastastele patsientidele. Põlevkiviaktsiisi tõus mõjutab soojahindu.

Lõpetatud on pensionide tasuta kojukanne. Kojukandetasu tõusis 3,4 eurot 4,6 eurole. Ülaltoodud näidete varal saab aru, et lakkamatu hinnatõus mõjutab valusalt alla keskmist palka saavate inimeste ning abirahadest ja pensionist elavate inimeste toimetulekut.

Eesti osalus ESM-is

1,995 miljardi euroga (varem räägiti 1,3 miljardist eurost) tähendab lähiajal võimalikku 357,2 miljoni euro väljamaksmist riigikassast. See on enamikule eestimaalastest arusaamatu. Kui nendes riikides, keda abistame, on palgatase ja pensionid Eestiga võrreldes kordi suuremad, siis tundub Eesti riigi selline käitumine oma rahvale selja pööramisena.

Kui EL-i alusdokumentides toonitatakse Euroopa ühiskodu olemasolu kõigile EL-i kodanikele turvalisena, siis kuidas lubatakse ühe riigi valitsusel oma rahvaga niimoodi käituda? OECD on küll teinud Eesti valitsusele mõne märkuse, näiteks selle kohta, et sotsiaalabi ei jõua abivajajateni. Kuid kas need märguandmised muudavad reaalset olukorda kohapeal?

Rahvas on kõrgeima võimu kandja riigis.

See on demokraatliku riigi üks alustugesid. Eesti Vabariigi põhiseaduse 20. aastapäeva puhul räägiti palju põhiseadusega tagatud õigustest ja vabadustest ning kohustustest, riigi võimuasutuste ülesannetest. Paraku on juba pikemat aega tähelestatud esindusdemokraatia muutumist „eliitdemokraatiaks“. Üha sagedamini võime Riigikogu istungitel kuulda valitsusliikmetelt ütlemisi, et rahvas ei oska otsustada ja et isegi rahva esindajad, Riigikogu liikmed, ei oska otsustada.

Riigikogu infotundides on juhataval olnud vaja korduvalt

nõuda, et vastusteandjad jääksid süüdsuse piiridesse ega alandaks küsijaid – parlamendiliikmeid. Kas rahva ja nende esindajate alandamine ning nende inimväärlikuse solvamine valitsusliikmete poolt polegi kuritegu? Mida leiame selle kohta meie põhiseaduses ja ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis kirja pandust? Koalitsioonile tagab võimu legitimiisuse rahva toetus, mis on saadud valimistel. Lootes kodanike vähele poliitilisele teadlikkusele, püüab valitsuskooalitsioon ka järgmiste valimistega võimu säilitada.

Sotsiaalteadlane Ülo Vooglaid on leidnud, et poliitikas eba-teadlike antud hääled ja seega ka valimistulemused on fiktiivsed. Poliitilise harimise asemel toimub enne valimisi rahva ajupesun – nt kodukulude alandamise lubaduste jms kaudu. Elukestva õppe teostamisega oleks võimalik elanikkonda poliitiliselt harida. Teadlikud kodanikud ei jääks kõrvale valimistest ja toetaks neid, kes oma lubadusi on täitnud või opositsioonis olles rahva huve kaitsvaid ettepanekuid teinud.

Eakate osakaal ühiskonnas

on arvestatav poliitiline jõud. Eakadei murete ainult iseenda majandusliku toimetuleku ja inimväärse elukorralduse pärast. Meie mure on meie laste ja lastelaste mure, ning me ei saa leppida valitsuse poliitikaga, mis ei taga ühiskonna sidusust ja kestlikku arengut.

anda kõigile lastele hääleõigus, mida võivad valimistel kasutada nende vanemad. Senini on klaarimata küsimus: kas seda lastele antud hääleõigust võib ka edasi müüa, et osta lastele süüa või uued püksid?

Meikar oma ausa ülestunnistusega on meie poliitikute hulgas esimene, kes avas avalikkusele mädapaise, mis põhiomane enamikule erakondadest. Senine erakondade rahastamise viis on paljudele tõsistele ja murelikele riigikodanikele rohkelt mõtteainet pakkunud – kui keegi kingib erakonnale suure summa, siis kindlasti loodab ta vastu saada veidi suuremat väärtust.

Mulle on jäänud mulje, et paljud noorpoliitikud on endale koha Riigikokku ostnud järeelmaksuga. Kui oled saanud parlamentari, siis oled sunnitud küllalt suure osa oma ametlikust palgast kinkima-annetama parteile. Kas pole tõesti nii?

Ka Meikari juhtum tuleb meelde, et suurekskiidetud sõnavabadus on meil vaid teoreetiline – praktikas pole seda võimalik kasutada. Kui nüüd üks mees otsustas ausasti ära rääkida, kuidas senini on toimunud erakondade rahastamine, „tunnustati“ teda erakon-

nast välja heitmiseks, tuletades kõigile meelde, et liigse aususega võid endale kaela kiskuda suure jama. Jääbki kehtima vanasõna: vaikimine on kuld.

Reformierakonna praegune enesekiitmine tuletab taas meelde kirutud punast aega. Siis ka rääkisime kogu aeg, kuidas edeneb sotsialismi ülesehitamine ja kui edukalt on sotsialismi õnnestunud ekspordida. Areng toimus suurte samududega, kuid rahvas tundis tõsist puudust igapäevastest tarbekaupadest.

Nii on ka täna. Areng on suur ja igati edukas, kuid samal ajal saame meedia vahendusel kuulda, kuidas kodutud hukuvad tulekahjudes, et palju inimesi elab allpool ametlikku vaesuspiiri ning paljud lapsed ei saa normaalset kõhutäit. Ja kui palju meie inimesi peab käima kristlikes supiköörides, et saada üks väikene kõhutäis. Jne. Jne.

Meie valitsusel oleks aeg lõpetada enesekiitmine ja pöörduda näoga rahva enamuse poole, kuulata ära meie mured ja ettepanekud. Mitte enam represserida neid, kes julgevad ausalt tunnista oma vigu ja teha ettepanekuid selliste vigade vältimiseks.

TALLINNA TV

12. - 18. november

ESMASPÄEV, 12.11

05:55 KAVA
06:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
06:15 Euroopa tee 10/13*
06:30 Aleksei Turovski lood*
07:00 Mina, tallinnlane*
07:30 Inimese mõde*
08:00 Tallinn liigub*
08:30 Kas tohib?*09:00 Suured helid*
10:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:25 Euroopa tee 10/13*
10:40 Aleksei Turovski lood*
11:10 Mina, tallinnlane*
11:40 Inimese mõde*
12:10 Tallinn liigub*
12:40 Kas tohib?*13:10 Info TV
15:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
KAVA

17:55 TÄNA. Lühiauudised
18:00 Kaming suun - TTVs tulekul...
18:05

18:30 Pealinnapilt
18:55 OTSE: Korvpall. vaheajal TÄNA. Uudised
21:00 TÄNA. Lühiauudised
21:05 Luubi all*
21:30 Jõhvi Balletifestival 2012. Balletigala, 2. osa
22:00 TÄNA. Lühiauudised
22:05 Tuukrikell ja Liblikas
23:55 KAVA
00:00 TÄNA. Lühiauudised*
00:05 Kaming suun - TTVs tulekul...*

00:30 Pealinnapilt*
00:55 Korvpall vaheajal TÄNA. Uudised*
03:00 TÄNA. Lühiauudised*

03:05 Luubi all*
03:30 Jõhvi Balletifestival 2012*
04:00 TÄNA. Lühiauudised*
04:05 Tuukrikell ja Liblikas*

TEISIPÄEV, 13.11

05:55 KAVA
06:00 TÄNA. Lühiauudised*
06:05 Kaming suun - TTVs tulekul...*
06:30 Pealinnapilt*
06:55 Korvpall*
09:00 TÄNA. Lühiauudised*
09:05 Luubi all*
09:30 Jõhvi Balletifestival 2012. Balletigala, 2. osa*
10:00 TÄNA. Lühiauudised*
10:05 Tuukrikell ja Liblikas*
11:55 KAVA
12:00 Ülekanne Riigikogust*
16:00 Info TV
17:00 Kaming suun - TTVs tulekul...*

17:25 Pealinnapilt*
17:55 KAVA
18:00 TÄNA. Lühiauudised
18:05 Tallinna visioonikonverents
"Elu mägedel - 50 aastat hiljem", 6. osa
18:30 Kas tohib?*

19:00 TÄNA. Lühiauudised
19:05 Tallinlase tarbeks
19:30 Linnaosa lood
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Ühistegevuse pooltund
21:00 TÄNA. Lühiauudised
21:05 Helsinki - Tallinn
21:30 Vaba mõtte klubi
22:00 TÄNA. Lühiauudised
22:05 Vaba mõtte klubi jätkub
22:35 Miniseriaal*
23:15 Miniseriaal*
23:55 KAVA
00:00 TÄNA. Lühiauudised*
00:05 Tallinna visioonikonverents*
00:30 Kas tohib?*

01:00 TÄNA. Lühiauudised*
01:05 Tallinlase tarbeks*
01:30 Linnaosa lood*
02:00 TÄNA. Uudised*
02:30 Ühistegevuse pooltund*
03:00 TÄNA. Lühiauudised*
03:05 Helsinki - Tallinn*
03:30 Vaba mõtte klubi*
04:00 TÄNA. Lühiauudised
04:05 Vaba mõtte klubi jätkub*
04:35 Miniseriaal*
05:15 Miniseriaal*

KOLMAPÄEV, 14.11

05:55 KAVA
06:00 TÄNA. Lühiauudised*
06:05 Tallinna visioonikonverents*
06:30 Kas tohib?*

07:00 TÄNA. Lühiauudised*
07:05 Päävakava*
07:30 Inimeste lood*
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 Kraamikaamera*
09:00 TÄNA. Lühiauudised*
09:05 Sõgispealinn*
09:30 Elu peeglis*
10:00 TÄNA. Lühiauudised*
10:05 Surmani koos*
11:35 Kuulujutud. Vlad Topalov*
11:55 KAVA
12:00 Päävakava*
12:25 Inimeste lood*
12:55 Kraamikaamera*
13:25 Hundu päevik*
13:40 Info TV
15:20 Hundu päevik
15:35 Päävakava*
16:00 Inimeste lood*

12:30 Tallinlase tarbeks*
12:55 Linnaosa lood*
13:25 Info TV
14:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
KAVA

17:55 KAVA
18:00 TÄNA. Lühiauudised
18:05 Tallinna visioonikonverents*
18:30 LV Pressikonverents*
19:00 TÄNA. Lühiauudised
19:05 Teeme ise
19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 OTSE: Tallinn 24
21:00 TÄNA. Lühiauudised
21:05 Tallinn 24 jätkub
21:30 Linn ja muusika
22:00 TÄNA. Lühiauudised
22:05 Ülekanne Riigikogust
23:55 KAVA
00:00 TÄNA. Lühiauudised*
00:05 Tallinna visioonikonverents*

00:30 LV Pressikonverents*
01:00 TÄNA. Lühiauudised*
01:05 Teeme ise*
01:30 Meedia keskpunkt*
02:00 TÄNA. Uudised*
02:30 Tallinn 24*
03:00 TÄNA. Lühiauudised*
03:05 Tallinn 24 jätkub*
03:30 Linn ja muusika*
04:00 TÄNA. Lühiauudised*
04:05 Ülekanne Riigikogust*

NELJAPÄEV, 15.11

05:55 KAVA
06:00 TÄNA. Lühiauudised*
06:05 Tallinna visioonikonverents*
06:30 LV Pressikonverents*
07:00 TÄNA. Lühiauudised*
07:05 Teeme ise*
07:30 Meedia keskpunkt*
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 Tallinn 24*
09:00 TÄNA. Lühiauudised*
09:05 Tallinn 24 jätkub*
09:30 Linn ja muusika*
10:00 TÄNA. Lühiauudised*
10:05 Ülekanne Riigikogust*

11:55 KAVA
12:00 Teeme ise*
12:25 Meedia keskpunkt*
12:55 Linn ja muusika*
13:25 Info TV
14:50 Hundu päevik
15:05 LV Pressikonverents*
15:35 Teeme ise*
16:00 Meedia keskpunkt*
16:30 Linn ja muusika*
17:00 Tallinn 24*
17:55 KAVA
18:00 TÄNA. Lühiauudised
18:05 Tallinna visioonikonverents
18:30 Tallinn liigub*
19:00 TÄNA. Lühiauudised
19:05 Päävakava
19:30 Inimeste lood
19:30 TÄNA. Uudised
20:00 Kraamikaamera
21:00 TÄNA. Lühiauudised
21:05 Sõgispealinn
21:30 Elu peeglis
22:00 TÄNA. Lühiauudised
22:05 Surmani koos*
23:35 Kuulujutud. Vlad Topalov*
23:55 KAVA
00:00 TÄNA. Lühiauudised*
00:05 Tallinna visioonikonverents*

00:30 Tallinn liigub*
01:00 TÄNA. Lühiauudised*
01:05 Päävakava*
01:30 Inimeste lood*
02:00 TÄNA. Uudised*
02:30 Kraamikaamera*
03:00 TÄNA. Lühiauudised*
03:05 Sõgispealinn*
03:30 Elu peeglis*
04:00 TÄNA. Lühiauudised*
04:05 Surmani koos*
05:35 Kuulujutud. Vlad Topalov*

REEDE, 16.11

05:55 KAVA
06:00 TÄNA. Lühiauudised*
06:05 Tallinna visioonikonverents*
06:30 Tallinn liigub*
07:00 TÄNA. Lühiauudised*
07:05 Päävakava*
07:30 Inimeste lood*
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 Kraamikaamera*
09:00 TÄNA. Lühiauudised*
09:05 Sõgispealinn*
09:30 Elu peeglis*
10:00 TÄNA. Lühiauudised*
10:05 Surmani koos*
11:35 Kuulujutud. Vlad Topalov*
11:55 KAVA
12:00 Päävakava*
12:25 Inimeste lood*
12:55 Kraamikaamera*
13:25 Hundu päevik*
13:40 Info TV
15:20 Hundu päevik
15:35 Päävakava*
16:00 Inimeste lood*

17:55 KAVA
18:00 Jõhvi Balletifestival 2012*
18:30 Kraamikaamera*
19:00 Kas tohib?*

19:30 Terve tervis*
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Estica. Vanalinn 1/2*
20:45 Inimeste lood*
21:15 Euroopa tee 10/13*
21:30 Suured helid. Tõnu Naissoo Hammond Trio
KAVA
23:05 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:25 Aleksei Turovski lood, 36*
23:55 Terve tervis*
00:25 Estica. Vanalinn 1/2*
00:55 Inimeste lood*
01:25 Suured helid*

16:30 Kraamikaamera*
17:00 Sõgispealinn*
17:25 Elu peeglis*
17:55 KAVA
18:00 TÄNA. Lühiauudised
18:05 Tallinna visioonikonverents
18:30 Aleksei Turovski lood*
19:00 TÄNA. Lühiauudised
19:05 Linnaliiklus*
19:30 Oma Valitsus
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Kultuurimeeter
21:00 TÄNA. Lühiauudised
21:05 Teeme ise*
21:30 Estica. Vanalinn 1/2*
22:00 TÄNA. Lühiauudised
22:05 Maatriks
22:50 Folgikelder. Mari Kalkun*
23:55 KAVA
00:00 TÄNA. Lühiauudised*
00:05 Tallinna visioonikonverents*
00:30 Aleksei Turovski lood*
01:00 TÄNA. Lühiauudised*
01:05 Linnaliiklus*
01:30 Oma Valitsus*
02:00 TÄNA. Uudised*
02:30 Kultuurimeeter*
03:00 TÄNA. Lühiauudised*
03:05 Teeme ise*
03:30 Estica. Vanalinn 1/2*
04:00 TÄNA. Lühiauudised*
04:05 Maatriks*
04:50 Folgikelder. Mari Kalkun*
05:55 Info TV

LAUPÄEV, 17.11

07:55 KAVA
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TeTeVeke. Multifilmid
08:40 Päävakava*
09:05 Tallinna visioonikonverents*
09:30 Vaba mõtte klubi*
10:30 Kultuurimeeter*
11:00 Kas tohib?*

11:30 Folgikelder. Mari Kalkun*
12:40 Lembit Saarsalu TAFF klubis 2/2*
13:35 TeTeVeke. Multifilmid*
13:45 Päävakava*
14:10 Hundu päevik*
14:25 Info TV
15:20 Hundu päevik
15:35 Tallinn 24*
16:30 Kas tohib?*

17:00 Lembit Saarsalu TAFF klubis 2/2*
17:55 KAVA
18:00 TÄNA. Lühiauudised
18:05 Tallinlase tarbeks*
18:30 Elu peeglis*
19:00 Linnaosa lood*
19:30 Keskkonnanädal
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Linn ja muusika*
20:45 Helsinki - Tallinn*
21:10 Maatriks*
21:55 Suveõhtu kontsert „Suve viimane päev“ Billy's Bandiga
KAVA

23:45 TÄNA. Uudised*
00:05 Tallinlase tarbeks*
00:30 Elu peeglis*
01:00 Linnaosa lood*
01:30 Keskkonnanädal*
02:00 Linn ja muusika*
02:30 Helsinki - Tallinn*
02:55 Maatriks*
03:40 Suveõhtu kontsert*
05:30 Info TV

PÜHAPÄEV, 18.11

07:55 KAVA
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 TeTeVeke. Multifilmid
08:25 Elu peeglis*
08:55 Tallinlase tarbeks*
09:20 Keskkonnanädal*
09:50 Aleksei Turovski lood, 36*
10:20 Sõgispealinn*
10:45 Terve tervis
11:15 Suveõhtu kontsert*

11:30 Korvpall*
15:05 Info TV
15:30 Hundu päevik
15:45 TeTeVeke. Multifilmid*
15:55 Elu peeglis*
16:25 Keskkonnanädal*
16:55 Aleksei Turovski lood*
17:25 Terve tervis*
17:55 KAVA
18:00 Jõhvi Balletifestival 2012*
18:30 Kraamikaamera*
19:00 Kas tohib?*

19:30 Terve tervis*
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Estica. Vanalinn 1/2*
20:45 Inimeste lood*
21:15 Euroopa tee 10/13*
21:30 Suured helid. Tõnu Naissoo Hammond Trio
KAVA
23:05 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:25 Aleksei Turovski lood, 36*
23:55 Terve tervis*
00:25 Estica. Vanalinn 1/2*
00:55 Inimeste lood*
01:25 Suured helid*

MANIVALD MÜÜRPEAL pensionär Varbla vallast, Pärnumaa

Ausa ülestunnistamise pärast heideti Reformierakonnast välja seal 15 aastat aktiivselt osalenud Silver Meikar. See oli kõigile väga suur üllatus. Enamik Eesti rahvast ja ka Reformierakonnast küllap usub, et Silver Meikar rääkis tõtt, et ta on igati aus mees. Isiklikult olen veendunud, et selle otsusega Reformierakonna juhatus alustas oma partei avalikku hukkamist. Varblas sai Reformierakond viimastel valimistel kõige rohkem hääli. Ka paljud meie pensionärid andsid oma hääle Reformile. Aga nüüd, pärast Meikari väljaheitmist, on juba neli pensionäri öelnud: nemand enam Reformi poolt ei hääleta! Niisugust enesehukkamist võib võrrelda IRL-i naljajutuga

Nädala juubilar CHRISTIAAN NEETHLING BARNARD 90

Seoses Eesti arstide äsjase väljastumise oma väärikuse ja õiguste eest valisime seekord nädala juubilariks maailma-kuulsa arsti, kelle nime peaks mäletama iga meditsiini ja tervisest huvitaja. Mäletate, doktor Barnard, esimene edukas südamesiirdaja?

Tema oligi! Lõuna-Aafrikast pärit kirurg Christiaan Neethling Barnard kirjutas end 1967. aastal (kas tõesti juba 45 aastat möödas?) igaveseks meditsiiniajalukku, kui viis läbi esimese inimesele südame siirdamise operatsiooni.

Barnard sündis 8. novembril 1922 Lõuna-Aafrikas paljulapselisse perekonda. Varaseks mõjutuseks arstiteaduse suunas võis olla see, et üks tema neljast vennast suri südamehaiguse tagajärjel kõigest viieaastasena. Õpingud ja karjäär olid Barnardil valdavalt seotud Kaplinna ülikooliga, kuid murranguliseks kujunes 1959. aastal saadud stipendium kaheaastasteks doktoriõpinguteks USA-s. Minnesota ülikoolis kohtus ta Norman Shumwayga, keda peetakse südamesiirdamise võimalikkuse idee pioneeriks ja ka ristiisaks tulenevalt mahukast uurimis- ja arendustööst selles tavamõistusele nii kättesaamatus valdkonnas. Hiljem kirjeldas ka Barnard ise USA-s veedetud aastaid kui kõrge põnevamat aega oma elus. Kaplinna tagasi pöördudes (ja sinna kogu edasiseks eluks jäädes) tegeles ta aktiivselt kliinilise meditsiini praktikseerimisega, teadustegevusega ja õpetamisega.

Südame transplantatsiooni idee elluviimiseni viis end maailma-kuulsaks töötanud arsti pikk

praktikaperiood, mille käigus vedas paljudel – uue südame said enam kui 50 koera. Väidetavalt olid lisaks Barnardile Kaplinnas esimeseks südamesiirdamisoperatsiooniks valmis veel mitu haiglat mujal maailmas, kuid kõiki kimbutas ühine takistus – sobiva doonori puudumine. Ning lisaks puudus ka tunnustatud regulatsioon, et mis alustel ja kes tohib organidoonorluses informeeritud otsuseid üldse langetada.

Lõpuks tuli vajalik doonorsüda noorelt naiselt, kes sattus teed ületades autoõnnetusse ning sai ajukahjustuse; nõusoleku operatsiooniks andis naise isa. Pärast õnnestunud operatsiooni elas 54-aastane patsient 18 päeva – immunosuppressantide võtmise tõttu tekkis tal tugev kopsupõletik, mistõttu ta suri. Kuid sellegipoolest võib väita, et operatsiooni õnnestumine tõestas, et tegemist oli suurepärase eduga meditsiinis.

Jah, milline edu – 18 päeva pikem elu. Kui vaadata tavahinnangu madalatelt mätastelt... Aga kui suur samm inimkonnale!

Tänapäeval on meditsiiniteadus kõvasti edasi arenenud – südamesiirdamiste edukus küünib 90–95 protsendini ning teadlased püüavad seda veelgi tõsta. Selleks töötatakse välja mitmesuguseid protseduure – näiteks on võimalik pikendada doonorsüdame kehast väljaspool viibimise aega peaaegu nelja teistkümnepäevaks, mis tähendab, et abivajajani on võimalik südant transportida ka kaugemate vahemaade tagant. Pikem aeg annab ka võimaluse kokku viia geneetiliselt paremini sobivad doonorsüdamed ja südame-

haiged, muutes operatsiooni seega ohutumaks ja taastumise edukamaks.

Aastal 1967 oli dr. Barnard rahvusvaheline superstaar. Sellele aitas teravmeelsete kommentaaride sõnul kaasa ka tema fotogeeniline väljumine, mistõttu kutsuti teda naeratamisi ka „filmistaarkirurgiks“. Edule ei jäänud alla ka tema kirev eraelu ja kõmu armuafäärde ümber, mis teenis talle veel omakorda hüüdnimesid, nagu näiteks „südamete arstiks“ tituleerimise, mida sai siis mõista nii otseselt

kui ka kaudselt. Elujooksul jõudis Barnard kolm korda abielluda ja kolm korda lahutada (jah, ei ole kerge olla abielu arstiga!); igast abielust sündis kaks last.

Poliitilises ja sotsiaalses sfääris võttis Barnard avalikult sõna toleaegset Lõuna-Aafrikat iseloomustanud apartheidipoliitika vastu. Hiljem arvas Barnard sedagi, et põhjus, miks ta kunagi ei saanud Nobeli meditsiini- ja füsioloogiapreemiat, oli just see, et tema puhul oli tegemist valge lõuna-aafriklasega.

Hilisemas eas, kui arenenud

reumatoidne artriit ei võimaldanud staardoktoril enam lõikusi teha, keskendus ta vananemise uurimisele ning töötas välja ka kreeme vananemisprotsesside pidurdamiseks – paraku olid need kaheldava väärtusega ja noorust tagasi ei toonud. Christiaan Barnard suri 2001. aastal Küprosel astmahoo tagajärjel. Mõni aeg enne surma ajakirjale *Time* antud intervjuus jõudis Barnard öelda: „Kirurgiliselt ei olnud südamesiirdamine suursasi. Põhiline, et ma olin valmis riskima. Minu isiklik filosoofia on, et elu suurim risk on mitte riskida.“

Niipalju Barnardist endast, kuid tõesti – tema risk on ennast õigustanud. Nagu täna teame, on südamesiirdamine ning teisedki keerukad südameoperatsioonid meie kaasaja meditsiini lahutamatu osa. Ehkki ei saa mainimata jätta, et ka väga kallis osa. Näiteks USA-s kulub (2008. aasta andmete põhjal) üheks südamesiirdamise protseduuriks (koos eelnevate uuringute, haiglapäevade, ravimite jne maksumusega) umbes 787 000 dollarit. Aga USA meditsiinisüsteem erineb Eesti omast kui öö ja päev. Tahaks teada, milline on sel alal Eesti perspektiiv?

25. jaanuaril 2012 ilmus Eesti Ekspressis mõtlemapanev lugu südamehaigete ravivõimalustest praeguse haigekassa toetusüsteemi tingimustes, mis tõi välja, et aastas sureb kuni kümme noorem poolset või keskealist südamehaiget põhjusel, et haigekassa ei toeta tehissüdamepaigaldamist (nii siirdamist kui ka vatsakese tööd toetava seadme paigaldamist) kodumaal. Samal

ajal on võimalik taotleda ravikulude katmist välisriigis – näiteks Soomes, kus on vastavalt praktikant omandanud ka mitu andekat eesti südamekirurgi. Ravikulud Soomes on tunduvalt kõrgemad kui need oleksid Eestis. Seega: Eestis patsiendid ehk vajadus on olemas, arstid on (veel) olemas, kuid töötavat süsteemi pole, sest ravi ei kompenseerita.

Mõned Eesti kardioloogid on arvamusel, et siin ise operatsioonide läbiviimise asemel tuleks tihendada kahepoolset koostööd Soomega, sest seal on kogemus ja toimiv süsteem, ning seeläbi saaks parandada eestlastele ravi kättesaadavust. Kumb variant on õigem, pole selle artikli asi öelda. Rõhutame vaid, et efektiivne ja inimene surmast päästev ravimeetod on maailmas olemas juba varsti pool sajandit, aga täie kindlusega see abi vajavate eestlasteni täna ei jõua.

Samas tuleb igapäev meile meelde pidada, et oma südame eest tuleb ka ise hoolitseda, sest iga läbipõetud põletik mõjutab südant ning iga kujunenud südamehaigus võib tuisitusena viia südamepuudulikkuseni. Ehkki rahvusvaheline südamepäev, 29. september on selleks aastaks juba möödas, tasub oma südame heaolu ikka silmas pidada. Ning lisaks liikumisele, korralikule unele ja tervisliku toidusedeli jälgimisele on südame hea mõju tõestatud ka näiteks tükikesel šokolaadil.

Igatahes on ju tore elada, kui see süda vähem valutaks.

Urmi Reinde

(TÜ meditsiinitudengite abiga)

Tuleõnnetuses kannatanud ootavad abi

Raasiku vallas juhtus inimohvritega tuleõnnetus.

Raasiku alevikus oli 23. oktoobril tules maja aadressil Tallinna mnt 28.

Õnnetuses olijate abistamiseks on avatud Luule Kaisi nimele pangakonto nr **10010815537010** SEB pangas.

Selgitus: „**perekond Kaisi toetus**“.

Esemeliste annetuste tegemiseks palume ühendust võtta Raasiku valla sotsiaaltöötaja Liivi Puumetsaga tel 50 17 483 või lastekaitsespetsialisti Anu Nõlvega tel 51 26149

Esimene kõneisik: Aare Ets, vallavanem, tel 50 88 959 aare.ets@raasiku.ee

Teine kõneisik: Ardo Niinre, haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosalakonna juhataja tel 43 403 202 ardo.niinre@raasiku.ee

Raasiku vallavalitsus

Poliitika Õhtukool

Jätukub MTÜ Ausad Valimised korraldatud loengusari. Tasuta loengud Tallinnas Hopneri majas (Raekoja pl 18; endine Matkamaja). Algus kell 17.15.

Kavas:
15. novembril
E-valimised:
Ausalt pole võimalik

29. novembril
Meedia: Kes manipuleerib manipuleerijatega

Esinevad tunnustatud ja autoriteetsed arvamussliidrid

Kohtumised keskerakondlastega Haapsalus ja Võrus

Keskerakond kutsub Teid **reedel, 9. novembril kell 14–18** Haapsalu teenindusmaja ette (Lihula mnt 3)

laupäeval, 10. novembril kell 10–14 Võru keskparki (Jüri ja Vabaduse tänava nurgal)

Koos Riigikogu liikmetega arutleme poliitika üle ja kuulame, mis juhtub elektri hinnaga järgmisel aastal.

Otsi rohelist telki ning tule ja räägi kaasa!

MEEDIA KESKPUNKT

7. novembril kell 19.30

Vt ka kordussaateid!

* Oh imet – Jürgen Ligi tunnistab üle-euroopalise rahaliidu ebastabiilsust!

* Reformierakonnas on kujunemas teine rinne, mille juhiks mängitakse Kaja Kallast. Jälgime suurejoonelist PR-etendust!

* Miks tegi Eesti Päevalehe uus laupäevalisa LP intervjuu peaministri vanema õe Eve Osaga?

Osalevad **Urmi Reinde** ja **Mart Ummelas**, saatejuht **Heimar Lenk**

Kokkusaamine Mati Kaaluga

Tallinna Loomaaia kontoris (Paldiski mnt 145) **reedel, 9. novembril kell 17.30** kohtumine loomaaia direktori **Mati Kaaluga**. Trollid 6 ja 7, buss 21, Haabersti peatus.

Soovist osaleda teatada õhtuti telefonidel **655 00 80 või 53 33 73 60**.

Toetagem jääkarusid!

MTÜ Keskpäev kutsub üles võimete ja võimaluste piires toetama Tallinna Loomaaeda asukate söödaküna ja -sõime rikastamiseks, iseäranis jääkarude elamistingimuste parandamiseks!

Toetust saab osutada rahaülekandega SEB panka a/a 10220069060013 või muul sobival viisil. Palume MTÜ-ga Keskpäev ühendust võtta tel. 53337360 või aare.metsjärv@mail.ee